

Dr Lorberer Árpád szakmai önéletrajza

1941. március 5-én születtem Budapesten. Apám id. Lorberer Árpád (1897-1970) okl. (építő)mérnök, édesanyám sz. Madarassy Gizella (1907-1950) grafikus-iparművész volt. Általános iskolai tanulmányaimat a Szatmár megyei Nyírmeggyes községben (I-III.oszt.), Budán az I. kerületi Táncsics Mihály utcai (III-V. oszt.) és Pesten az V. kerületi, Szent István téri (V-VIII.oszt.) iskolákban végeztem 1947-1955 között. 1955 szeptemberétől bentlakásos kollégistaként Esztergomban az Rk. Ferences Ált. Gimnázium (1960 óta Temesvári Pelbárt Gimnázium) humán tagozatára jártam, 1959-ben érettségiztem. Miután abban az évben helyhiány miatt nem vettek fel a Műegyetemre, „kutatási segéderő”-ként a VITUKI akkori V. Vízkísérleti Osztálya kisminta-kísérleteinél, majd - egy tanfolyam elvégzése után - „intézeti technikus”-ként a 2. Mezőgazdasági Vízgazdálkodási Osztályon esőztető öntözőberendezések terepi vizsgálatainál dolgoztam.

1960 szeptemberétől az akkori Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem (ÉKME) Mérnöki Karán tanultam tovább és már az első félévben tagja lettem az Ásvány- és Földtani Tanszék Karszt- és Balangkutató Tudományos Diákkörének, majd 1961-től a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak (MKBT) és a lengyel PTTK czestochowai Speleoklubjának; később pedig a Magyar Földrajzi Társaság Hegymászó Csoportjának és a Magyar Hidrológiai Társaságnak (MHT) is. Negyedéves koromban családi okok miatt (1963-ban megnősültem és leányom született) évhalasztást kértem és technikusként munkába álltam a Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság Műszaki Tervezési Osztályán. Elkészítettem az Alsó-Tápió vízrendezési tervét, majd néhány hónapra a Vízgazdálkodási Osztály Vízellátási és Csatornázási Csoportjához kerültem műszaki ügyintézőnek. A műegyetem nappali tagozatára visszakérülve vízépítési szakképzést és - a karon elsőként - karszthidrológiai tárgyú diplomamunkát választottam. Szakdolgozatom a Dorogi Szénbányák vízemelésének hatására kialakult karsztvízszint-változások értékelése volt. Az ÉKME Mérnöki Karának Mérnök szakán 1966. július 6-án kaptam meg a **2788/1966.** sz. okleveletem. Szakdolgozatom eredményeit az MTA Karszt- és Barlangkutató Bizottsága előadó ülésén is bemutatattam, amelyről egy rövid összefoglaló is megjelent az MKBT akkori „Tájékoztató” kiadványában.

Friss diplomásként szerettem volna a VITUKI Karszt- és Forráskutatási Osztályára kerülni, de ezt az Országos Vízügyi Hivatal személyzeti vezetője nem engedélyezte, sőt még a fővárosi elhelyezkedésemhez is alig akart hozzájárulni (Nem volt közös lakásunk az első feleségemmel, külön laktunk a szüleinknél az 1968 májusában történt válásunkig). Végül mégsem a gyulai (Körösvidéki), hanem a budapesti, Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság Vízellátási és Csatornázási Osztályán lehettem ismét műszaki ügyintéző 1966. július 18-tól. Gyakori terepi kiszállásokkal járó szakágazati munkám kiterjedt a honvédségi és rendőrségi objektumokra, alkalmanként kisebb tanulmányokat is készítettem, - viszont operatív árvízvédekezésben mindig csak a nyíregyházi FETIVIZIG-nél kijelölt Kraszna menti, Nagyecsed térségi kiegészítő védvonalon kellett részt vennem. (Saját Zagyva menti, jászalsószentgyörgyi szakaszomon mindvégig csak kisvízi ellenőrző bejárások voltak.) 1970-ben a Felső-Tisza Tarpa községi szakaszán is irányítottam az árvízvédelmi munkálatokat, - alig pár nappal az esküvőm után. Második feleségem, sz. Szentés Izabella geológus ekkoriban az igazgatóság Vízgazdálkodási Osztályán dolgozott és később több közös tanulmányt publikáltunk még a VIZIG területéről is (pl. a Bugyi-Ürböpusztai alaphegységgrög környékének vízföldtani jellemzőiről).

1969-től 1971-ig a Budapesti Műszaki Egyetem mérnöki geológiai (építés- és környezetföldtani) szakmérnöki képzésén vettem részt, amelyet 1971. március 11-én emelt szintű (doktori) vizsgával fejeztem be. Mérnökgeológiai szakmérnöki oklevelem száma: **1541**. 1971. november 16-tól az új szakképesítem alapján a Közúti Közlekedési Kutatóintézet Útépítési Tagozatának Kőzetlaboratóriumában alkalmaztak tudományos munkatársként. Feladatom különféle zúzottkő-alapanyagok minősítése és egy új vizsgálati eljárás („zuzalék-DEVAL”) kifejlesztése volt. Csak 1972. március végéig dolgozhattam a KÖTUKI-laborban, mert közben feleségemmel együtt jelentkeztünk a VITUKI első Algériai Hidrológiai Kutató Expedíciójába, - ehhez viszont az én munkahelyem nem biztosította a szükséges, több éves fizetés nélküli szabadságot, csak a „népgazdasági érdekből történő” áthelyezésemhez járultak hozzá. Így kerültem 1972. április 1-én a VITUKI akkori III/3. Mélységi Vizek Osztályára.

Különféle tanfolyamok elvégzése, a felszerelési költségek, tárgyhavi és előzetes fizetéseink elköltése után, a tervezett kiutazás előtt mindössze 2 nappal derült ki, hogy a Munkaügyi Minisztérium megtagadta tőlünk a külföldi munkavállalási engedélyt (nyilvánvalóan bizonyos KÖTUKI-vezetők „nemhivatalos megjegyzései” hatására). Új munkahelyemen néhány hónapig csak kisebb alkalmi feladatokat kaptam és befejezhettem a doktori disszertációm. Viszont minden bizonnyal nem lett volna tovább maradásom, ha 1972 decemberében nem az osztály korábbi tudományos főmunkatársa, majd az én szakmérnöki hidrogeológia-tanárom, Dr. Alföldi László került volna a III: Felszínalatti Vizek Főosztály élére. Ő viszont számított a munkámra és gondoskodott róla, hogy az éppen akkoriban építőmérnöki diplomát szerzett egykori technikusával, Liebe Pállal együtt minél jelentősebb, perspektivikusabb vízföldtani kutatási feladatokat oldhassunk meg.

Jóllehet a Salgótarján környéki kettős porozitású felsőoligocén homokkő-összlet vízföldtani értékelésével foglalkozó disszertációm még 1972 őszén benyújtottam a BME Ásvány- és Földtani Tanszékén, egyes részleteit pedig néhány hónapon belül publikáltam a Hidrológiai Közlekedésben és a Vízügyi Közleményekben, a tanulmányom elbírálása több évet késett és végül csak 1979. november 12-én avattak műszaki doktornak a Műegyetemen. Doktori oklevelem száma: **2571**.

A VITUKI és jogutódjai kutatójaként eltöltött 40 éves tevékenységemet eléggé nehéz jól áttekinthetően összefoglalni. 1977-ben lettem tudományos főmunkatárs, majd – különféle szervezeti keretek között - a Hidrogeológia Kutatócsoport vezetője (egy ideig a jósvafői kutatóállomás felügyelője is). Teljes állásban voltam 2006. szeptember 30-ig (3 éve már nyugdíjasként), ezután napi 4 órában még tovább foglalkoztattak egészen a VITUKI Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet - Közhasznú Nonprofit Kft összeomlásáig, névlegesen 2012. november 18-ig. Legutolsó hivatalos témám a 10. sz. fkl út korszerűsítésével kapcsolatos környezetföldtani és karsztvízföldtani tanulmány volt (Maginecz Jánossal és Szurdiné Veress Kingával közösen augusztusban befejezve).

Kezdetben főként különféle rétegvíz tárolók vízföldtani-geohidrologiai feldolgozásával foglalkoztam, - a VITUKI helyi észlelőhálózataira (Kecskemét, Mátraalja, Bükkalja), illetve nagyobb területi egységekre (Dráva-völgyi horvát-magyar közös rétegvíz kutatás 1975-től, Duna-Tisza közének ÉNy-i része, Salgótarján, Kistarcsa, Szeged vízműkútjai, a Kisalföld hévízkútjai, stb.). A budapesti hévizek vízföldtani kutatásába már 1975-ben bekapcsolódtam Alföldi L. irányításával. 1978-tól 2001-ig én szerkesztettem a Dunántúli-középhegység 1:200.000-es karsztvízszint állapot-térképeit, amelyekhez 1981-től éves értékelő tanulmányokat is kellett készítenünk. 1978-ban megterveztem, majd 1979-1982 között műszaki tanácsadóként irányítottam a DMK karsztvízszint-észlelőhálózatának bővítését,

beleértve az egyes fúrások földtani, kúthidraulikai, vízminőségi vizsgálatainak értékelését és dokumentálását. A Bős-Nagymarosi Vízerőmű-rendszerrel kapcsolatban 1986-ban tervezett hasonló hálózatbővítés kivitelezése 1989 júniusában miniszterelnöki döntéssel félbeszakadt, az addig végzett kutatások eredményeinek összefoglaló értékelésére csak 1994-ben került sor a hágai perrel összefüggésben. (Ez a magyar és angol nyelvű anyag a KGI 81. sz. kiadványa lett). A karsztvízművek fejlesztésével, a bányászat környezeti hatásaival, helyi bányakár-igényekkel és a termális karsztrendszerek kutatásával az ország egész területén foglalkoztam. A hévízkút-kataszterek szerkesztésébe 1977-től (az utolsó nyomdai kiadású III. kötettől) kapcsolódtam be, 1994. évi VI. kiadás óta az újabb rendszerű kataszteri adatlapok folyamatos fejlesztése is az én személyes feladatomban lett.

1979-től kezdve a legtöbb hazai termálkarsztos vízbázisú gyógyfürdő (Hévíz, Harkány, Bük, Zalakaros, Eger, Mezőkövesd, Kehidakustány, stb) hévízföldtani jellemzőivel és fejlesztési problémáival ismételtelen foglalkoznunk kellett. A kiemelt jelentőségű Hévízi-tó és a Budapesti termál- karsztvíz-bázisok regionális vízkészlet-védelmi kérdéseivel összefüggésben 1986 után már szimulációs modellezési vizsgálatokat is készítettünk. Helyi hévízbeszerzési-küttelépítési szakvéleményeket a 80-as évek közepétől kezdve egyre nagyobb számban igényeltek tőlem. Az üdülési-idegenforgalmi célú hévízhasznosítás, illetve a geotermikus energiahasznosítás hazai fejlesztési koncepcióinak kidolgozásával, illetve felülvizsgálataival legutóbb 2002 és 2005 között foglalkoztunk Liebe Pállal közösen (több társ-intézmény bevonásával).

2001-től 2009-ig a fiammal, Lorberer Árpád Ferencsel közös BABÉR 2001 Bt vállalkozásunk székhelye a lakásom volt. Elég sok érdekes vízbeszerzési, környezetföldtani és hévíz-hasznosítási tanulmányt és tervet adtunk ki, amelyek fogadtatása csaknem mindegyik esetben pozitív volt, nemcsak a megbízóink, de az engedélyező hatóságok részéről is. A betéti társaságunkat viszont fel kellett számoltatnunk, mivel egy székesfehérvári szélhámós banda a cégadatainkkal visszaélve fiktív számlákat gyártott, s emiatt még nekünk kellett többször is a Veszprémi Vám- és Pénzügyőrségnél magyarázkodnunk. Korábban és ezt követően saját szakértői megbízásokat is kaptam főként helyi hévízbeszerzési és geotermikus energiahasznosítási témájú szakvélemények készítésére, pályázati anyagok elbírálására. Mérnöki kamarai nyilvántartási számom: **01-6960**. (2011-ig az éves tagdíjaimat a VITUKI fizette.)

1975-től 1990-ig főként csak kétoldalú nemzetközi együttműködési projekteken vettem részt horvát, szlovák, bolgár, lengyel partnerekkel, 1994-től viszont én lettem az IAH-CMTW (a Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetsége Ásvány- és Termásvíz Bizottsága) egyik magyar tagja. A Bizottság 5-6 napos munkaulésein általában társszerzős angol nyelvű előadásokkal vettem részt (a nem finanszírozott tengerentúli ülészakok kivételével). Idén augusztus 12-18 között Budapesten az MTA épületében rendeztük meg a CMTW előadóüléseit, amelyhez terepi bemutatók is kapcsolódtak. Az ott Deák Józseffel és Főríz Istvánnal közösen tartott, a budapesti hévizek genetikájára vonatkozó előadásunk (egy korábbi OTKA-kutatás befejezése) tekinthető a legutolsó publikációmnak. Egyébként már a rendezvény előtt bejelentettem, hogy a továbbiakban már nem kívánok a Bizottság munkájában részt venni.

Ezt megelőzően a *Természet Világa /Természettudományi Közlöny* 2011 novemberi számában (142.évf. 11. sz. p.521-523) Dr. Székely Ferenc társszerzővel közös „Pávai Ferenc szerepe a hévizek feltárásában és hasznosításában”c. rövidített tanulmányunk jelent meg (teljes szövege a Magyar Tudomány c. MTA-anyagban található). Saját (nem véglegesített) nyilvántartásom szerint 1972 óta eddig 137 különböző magyar és idegen nyelvű, saját és társszerzős publikációm jelent meg nyomtatásban, hazai és külföldi folyóiratokban és időszakos kiadványokban (a külön kiadott térképeken és atlaszokon kívül).

Pályafutásom során hosszabb ideig nem kényeztettek el kitüntetésekkel. 1970-ben megkaptam „Az árvízvédelemért” emlékérmét, 1985-ben a KFH elnökétől a „Kiváló Munkáért” jelvényt, 1997-ben a VITUKI arany pecsétgyűrűjét (amit pár évvel később elvesztettem), 2007-ben a Hidrológiai Társaság „Pro Aqua” emlékérmét, idén májusban pedig a „Bogdánfy Ödön” emlékérmét. A Felszínalatti Vizekért Alapítvány ezüstpoharát 2010-ben kaptam meg és ma is féltőn őrzöm.

1996 évi megalakulásától 2004 végéig a Magyar Geotermális Egyesület egyik alelnöke voltam, jelenleg is ennek a szakmai egyesületnek vagyok tagja. Ami az egyéb szakmai-társadalmi tevékenységeimet illeti 1990-2002 között „külsős” szakértő tagként részt vettem Budapest III. ker. Óbuda-Békásmegyér Önkormányzati Testülete Környezetvédelmi és Városfejlesztési Bizottságának munkájában. Ezzel összefüggően 1993 áprilisában megválasztottak az önkormányzat által alapított **Guckler Károly Természet-védelmi Közalapítvány** Kuratóriumi elnökének, amely funkciót jelenleg is gyakorolom, s egyelőre csak remélem, hogy 2013-ban ezt is befejezhetem.

(Kézirat lezárva 2012. december 30-án)